

Тема 5.2. Приходи и икономическа печалба

1. Малко математика на приходите. Да предположим, че търсенето да може да се опише с функцията $P = 100 - 20Q$, където P е цената, а Q – количеството. Намерете общите приходи на фирмата. Като имате предвид общите приходи на фирмата, средните ѝ приходи са:

- А) $Q = P$.
- Б) $100 - 40Q$.
- В) $1000Q - 20Q^2$.
- Г) $100 - 20Q = P$.
- Д) нито едно от изброените.

2. Малко повече математика на приходите. Нека търсенето да може да се опише с функцията $P = 10 - 2Q$, където P е цената, а Q – количеството. Като имате предвид общите приходи на фирмата, нейните пределни приходи са:

- А) Q .
- Б) $10 - 4Q$.
- В) $100Q - 2Q^2$.
- Г) $10 - 2Q$.
- Д) нито едно от изброените.

3. Какво е икономическата печалба? Общите приходи минус общите разходи (които включват в себе си и алтернативните разходи) на една фирма са равни на:

- А) икономическата печалба.
- Б) пределните приходи.
- В) нетните разходи.
- Г) счетоводната печалба.
- Д) общите разходи минус общите приходи.

4. За печалбата на професионалния сватбар. Да предположим, че един сватбен фотограф има общи месечни приходи от 10 000 и има общи счетоводни разходи за труд, капитал и други фактори за производството (като наем, SD карти, DVD-та, поддръжка на записващия софтуер), възлизащи на 7 500. Ако той можеше да работи на друго място като графичен дизайнер за 3000, без да има никакви разходи, то:

- А) неговите алтернативни разходи са 2500 и той прави икономическа печалба.
- Б) той прави икономическа печалба от 3000.
- В) неговите икономически разходи са 10 000.
- Г) фирмата му е на икономическа загуба от 500.
- Д) фирмата прави икономическа печалба, но счетоводната печалба е нула.

5. Икономическа печалба: и какво от това? Ако фирмата на нашия познат сватбен фотограф прави малка, но все пак положителна икономическа печалба, то:

- А) тази фирма никога няма да се разрасне.
- Б) икономическите разходи са по-малко от счетоводните разходи.
- В) счетоводната печалба е отрицателна.
- Г) фирмата ще остане в отрасъла на сватбената фотография, защото собственикът ѝ не може да направи повече пари никъде другаде.
- Д) Нито едно от изброените не е вярно.

6. Музикант къща не храни ли? Вие сте студент по икономика в края на 4тия си курс, но още от първия ден в УНСС сте се колебаели дали си заслужава да продължавате да учите точно това. За да не разочаровате родителите си, които плащат за образованието ви, вие сте продължили да учите. Досега сте изхарчили 50 000 лева за образованието си и очаквате след като завършите, да имате годишен доход от 20 000 годишно. Междувременно, докато учите, не сте работили никъде и не сте ходили по програми за работа и туризъм в чужбина всяко лято. Тези пропуснати ползи докато сте учили в УНСС са за още 30 000 лева. Това, което вие всъщност винаги сте искали, е да бъдете музикант и да свирите с групата си по клубове. Точно преди да започнете да учите в УНСС, ви се е отдала възможност да стартирате кариера като музикант. Поради настояване на родителите ви, обаче, сте се записали в УНСС и групата ви се е разпаднала. Като музикант можехте да правите по 10 000 годишно, след като отчетете всички разходи по свиренето. Въпросът е следният: Колко години работа като професионален икономист ще ви трябват, за да спечелите достатъчно пари, с които да си покриете сумата от директните разходи за образование, пропуснатите ползи от това, че не сте ходили „на бригада“ и пропуснатите ползи от това, че не сте станали музикант? При отговора на този въпрос, имайте предвид, че докато работите като професионален икономист след като завършите, алтернативата да работите като музикант все още стои. Също имайте предвид, че докато сте учили, сте могли да правите по 10 000 годишно като музикант. Използвайте и предположението, че 1 лев днес и 1 лев след една или десет, или сто години, имат една и съща стойност за вас.

7. Печалби от забавления. Представете си, че в Студентски град има само 10 заведения, които правят икономическа печалба, но има и регулация, която забранява нови заведения. Представете си, че информацията за това, че в този отрасъл има печалба, е известна в отрасли, където печалбите не са толкова големи. Да предположим, че ако искате да се преместите от един отрасъл в друг, можете да го направите без разходи. Това означава, че още утре можете да отворите заведение в Студентски град, ако искате и ако регулацията го позволява. Ако регулацията на входа на отрасъла позволи влизане на още заведения, какво ще се случи с печалбите на старите заведения в Студентски град след влизането на нови заведения?

- А) Всички фирми ще правят положителна икономическа печалба, не по-малка от преди.
- Б) Правенето на бизнес в страната и съобразяването със законодателството изисква разходи, които не могат да се покрият от новите заведения.
- В) Старите заведения може да затворят временно, но не могат да излязат от отрасъла.
- Г) Фирмите могат да променят всички производствени фактори, но не и технологията.
- Д) Печалбите на новите фирми ще нараснат, а печалбите на старите фирми ще намаляят.

8. За входа, изхода и печалбата в дългосрочен период. В горния въпрос, помислете дали старите фирми имат интерес от допускане на нови фирми в отрасъла. Също така, помислете дали старите фирми имат интерес не само от забрана на входа, но и от такава промяна в законодателството, която да намали допълнително броя на старите фирми? Обосновете отговорите си, използвайки концепцията за икономическа печалба.

9. Икономическата печалба от моя живот. Намерете пример от вашия собствен живот, в който вие или някой ваш близък е отчел както директните, така и алтернативните ползи и разходи от дадено решение. Според вас, рационално ли е било то, имайки предвид всички тези разходи? С други думи, имали ли сте $\pi > 0$ от вземането на това решение? Може ли това ваше решение да промени определени ползи и разходи

не само днес, но и за в бъдеще? Как отчитането на тези бъдещи ползи и разходи би могло да повлияе на вашето решение, ако трябваше да го вземете днес отново?

10. Всичко ли е пари? Вие четете книга, но по телевизията върви мач на любим отбор. Да предположим, че времето не ви е скъпо и имате нулеви алтернативни разходи от това, че четете книга, защото е уикенд. Ако книгата ви носи 200 единици удоволствие, а мачът ви носи 300 единици, каква е икономическата ви печалба, измерена в единици удоволствие, от четенето на книга?

- A) 200
- B) 300
- B) 100
- Г) 0
- Д) -100

11. Всичко ли е пари (2)? Вие пишете учебно помагало по икономика в кабинета си в УНСС. За написването и издаването на това помагало ви трябва общо 500 часа работа. Издаването на помагалото ви носи нулево удоволствие, но може да ви донесе еднократни приходи от 1000 лева. Междувременно, купонът е вкъщи, където съпругата ви и малкият ви син се забавляват по цял ден. Всеки час забавления със семейството ви носи 10 единици удоволствие, но не ви носи никакви пари. Ако цената на една единица удоволствие е 1 лев, имате ли икономическа печалба от това, че сте написали и издали помагало по икономика? Колко ви е икономическата печалба от издаването на помагалото, изразена в пари? Поне колко пари трябва да ви генерира помагалото, за да имате икономическа печалба от издаването му?

12. Собствен бизнес срещу сигурна работа. Преди година-две вие сте решили да напуснете работата си, която ви е давала 1000 лева на месец. Вместо това, сте започнали малък собствен бизнес – например, производство на дамски бижута и аксесоари. В момента състоянието на бизнеса ви е такова, че продавате средномесечно около 20 аксесоара и 10 бижута. Счетоводната ви печалба от всеки аксесоар е 10 лева, а счетоводната ви печалба от всяко бижу е 5 лева. Каква е общата ви счетоводна печалба от двата ви основни продукта? Каква е икономическата ви печалба от собствения бизнес, ако по всяко време можете да се върнете на старата си работа, или да започнете нова за същата месечна заплата? При това стечение на бизнеса ви, имате ли изгода да се върнете на сигурната си работа и да закриете фирмата си? Минимум по колко бижута и аксесоари трябва да продавате на месец, за да излезете на икономическа печалба? Можете ли да начертаете графика с всички възможни комбинации от аксесоари и бижута, които биха ви донесли нулева икономическа печалба? Ако счетоводната печалба от аксесоарите се покачи на 20 лева/брой, а счетоводната печалба от бижутата стане 10 лева/брой, колко ще стане икономическата ви печалба? При новите цени, по колко бижута и аксесоари трябва да продавате, за да имате положителна икономическа печалба от собствения си бизнес?

13. Собствен бизнес или сигурна работа при различни отношения към риска. Как собственото ви отношение към риска ще промени икономическата ви печалба в предходния въпрос? Да предположим, че вие не обичате риска и всеки лев счетоводна печалба от собствена дейност всъщност ви носи допълнителен емоционален разход от 20 стотинки. Едновременно с това, сигурната работа не ви носи допълнителен емоционален разход, защото в нея няма риск. Колко става икономическата ви печалба, ако продавате средномесечно 20 аксесоара и 10 бижута? Да предположим, че

счетоводната ви печалба от всеки аксесоар отново е 10 лева, а счетоводната ви печалба от всяко бижу отново е 5 лева, като алтернативата ви е да работите за 1000 лева на сигурна работа. Да предположим, обаче, че вие обичате риска. Това означава, че всеки лев, изкаран с рискована дейност, ви носи повече от лев полза. Да предположим, че рисковият бонус, който вземате, е 50 стотинки за всеки лев счетоводна печалба (вие очевидно страшно много обичате риска;-). Колко е новата ви икономическа печалба? Достатъчно рисков играч ли сте, за да рискувате със собствен бизнес, дори и с този рисков бонус?

14. Рискован бизнес или несигурна работа? Да предположим отново, че вие сте рисков играч като този от предходния въпрос, но връщането ви на работа далеч не е сигурно. Има само 30% вероятност да ви вземат обратно на работа или да си намерите друга работа със същите доходи. Как това променя алтернативните ви разходи от това, че имате собствен бизнес? Как се отразява това на икономическата ви печалба, ако сте рисков играч? Ще се върнете ли на работа при тази ситуация на трудовия пазар?

Основни понятия

Общ приход, среден приход, пределен приход, счетоводна печалба, икономическа печалба, нулева икономическа печалба, вход в отрасъла, изход от отрасъла, максимизация на печалбата